

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Ekonomikos ir inovacijų ministerijai

I 2020-06-18 Nr. (14.2-06 E) 3-2468

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Finansų ministerija, išnagrinėjusi kartu su Ekonomikos ir inovacijų ministerijos raštu pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 19, 22, 25, 26, 27, 31, 46, 55, 58, 82, 86, 92, 93, 94, 95, 101 ir 102 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 82¹, 82², 82³ ir 103¹ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4877 ir Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-327 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4878“ (toliau – Nutarimo) projektą, teikia savo įžvalgas dėl Nutarimo projekto 1.14 punkto.

Informuojame, kad 2020 m. birželio 25 d. Lietuvos Respublikos Seimas pritarė Strateginio valdymo įstatymo projektui ir jį lydinčiųjų teisės aktų projektams.

Pažymime, kad siekiant nuoseklaus ir vieningo planavimo dokumentų inicijavimo, rengimo ir tvirtinimo sistemos užtikrinimo, rengiant kartu su Strateginio valdymo įstatymo projektu teikiamų susijusių įstatymų pakeitimų projektus buvo atsisakoma nuostatų, įpareigojančių rengti ir tvirtinti atskirus planavimo dokumentus, visų pirmą jų, kurie neatitiko Strateginio valdymo įstatymo projekte apibrėžiamų planavimo dokumentų tipų, o jų elementus integruoti į naujos strateginio valdymo sistemos planavimo dokumentus, t.y. buvo atsisakoma nuostatų dėl Seimo tvirtinamų strategijų rengimo ir keičiama į atitinkamos politikos vystymosi krypties nustatymą Valstybės pažangos strategijoje. Visi ilgesnės trukmės nei 10 m. atitinkamos politikos tikslai ir uždaviniai nustatomi Nacionalinėse darbotvarkėse, o visi valstybės ilgalaikiai (10 metų) (atitinkamų sričių politikos) strateginiai tikslai ir (arba) pažangos uždaviniai nustatomi Nacionaliniame pažangos plane.

Atsižvelgiant į Strateginio valdymo įstatymo 6 straipsnio 1 punkto ir 13 straipsnio 6 dalies 1-5 punktuose nustatytus reikalavimus Valstybės pažangos strategijos turiniui, manome, kad Nutarimo projekto 1.14 punkte pasiūlyta nuostata prieštarauja Strateginio valdymo įstatymo nuostatomis ir teisės aktų sisteminio keitimo logikai, todėl siūlome Nutarimo 1.14 punkte siūlomo pakeitimo formuluotę išdėstyti taip:

„11. Valstybės viešųjų pirkimų politikos vystymosi kryptys kryptis ir prioritetai nustatomi Seimas tvirtindamas Valstybės pažangos strategiją ir (arba) priimdamas įstatymus ministerijos, atsakingos už viešųjų pirkimų politikos formavimą, planavimo dokumentuose.“

J. Pilibaitienė, tel. (8 5) 219 9340, el. p. jolanta.pilibaitiene@finmin.lt

I. Baltrušaitienė, tel. (8 5) 239 0030, el. p. ineta.baltrusaitiene@finmin.lt

25730749921406332.docx

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Basanavičiaus g. 5, LT-01118 Vilnius, tel. (8 5) 219 3400, faks. (8 5) 262 3120, el. p. dmm@lrkm.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188683671

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai

2020- - Nr. S2-1682
Į 2020-06-18 Nr. (14.2-06E)-3-2468

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija informuoja, kad pagal kompetenciją išnagrinėjusi pateiktą išvadamis gauti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 19, 22, 25, 26, 27, 31, 46, 55, 58, 82, 86, 92, 93, 94, 95, 101 ir 102 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 82¹, 82², 82³ ir 103¹ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIII-4877 ir Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-327 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-4878“ projektą, pastabų ir pasiūlymų neturi.

Ministerijos kancleris

Laimonas Ubavičius

S. Pučienė, tel. 8 608 45 972, el. p. sigute.puciene@lrkm.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01516 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225/219 1152, faks. (8 5) 261 2077,
el. p. smmin@smm.lt, <http://www.smm.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Lietuvos Respublikos ekonomikos
ir inovacijų ministerijai

2020- - Nr.
Į 2020-06-18 Nr. 14.2-06E

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, susipažinusi su Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 19, 22, 25, 26, 27, 31, 46, 55, 58, 82, 86, 92, 93, 94, 95, 101 ir 102 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 82¹, 82², 82³ ir 103¹ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4877 ir Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-327 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4878“ projektu, informuoja, kad pagal kompetenciją pastabų neturi.

Ministerijos kancleris

Tomas Daukantas

Svajūnas Juodka, tel. 219 1240, el. p. Svajunas.Juodka@smm.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius,
tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178, faks. (8 5) 271 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai

Nr.
I 2020-06-19 Nr. 3-2468

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Išnagrinėję pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 19, 22, 25, 26, 27, 31, 46, 55, 58, 82, 86, 92, 93, 94, 95, 101 ir 102 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 82¹, 82², 82³ ir 103¹ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4877 ir Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo Nr. XIII 327 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4878“ projektą (toliau – projektas), teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Dėl projekto 1.3 papunkčio.

Pritardami siūlymui didinti mažos vertės pirkimų ribą prekių ar paslaugų pirkimams iki 75 000 Eur (be pridėtinės vertės mokesčio), darbų pirkimams – iki 200 000 Eur (be pridėtinės vertės mokesčio), siūlome apsvarstyti galimybę suvienodinti šias ribas su galiojančios redakcijos Viešųjų pirkimų įstatymo 5 straipsnio 8 dalyje numatytais ribomis.

2. Dėl projekto 1.9 papunkčio.

Pritariame siūlymui koreguoti įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4877 82² straipsnio 2 dalies 5 punktą, tačiau siūlome numatyti išimtinius atvejus, kuriais centrinės perkančiosios organizacijos turėtų galimybę atsisakyti vykdyti pirkimą (-us), kaip pavyzdžiui, galiojančios redakcijos Viešųjų pirkimų įstatymo 71 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatytą atvejį.

Ministerijos kancleris

Valdemar Urban

K. Gudalevičius, tel. 271 8980, el. p. kristijonas.gudalevicius@vrm.lt
R. Malijauskienė, tel. (8 5) 271 8221, el. p. rasa.malijauskiene@vrm.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos ekonomikos
ir inovacijų ministerijai

Nr. _____
I 2020-06-18 Nr. (14.2-06E)-3-2468

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 19, 22, 25, 26, 27, 31, 46, 55, 58, 82, 86, 92, 93, 94, 95, 101 ir 102 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 82¹, 82², 82³ ir 103¹ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4877 ir Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-327 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4878“ projektą, informuoja, kad pagal kompetenciją pastabų ir pasiūlymų neturi.

Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriaus
vedėjas, atliekantis ministerijos kanclerio funkcijas
Kornijenko

Jurij

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25, tel.: (8 5) 273 5673, 8 706 80 501, faks. (8 5) 264 8517, el. p. kam@kam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751

Lietuvos Respublikos ekonomikos
ir inovacijų ministerijai

2020-06-
į 2020-06-18

Nr.
Nr. (14.2-06E)-3-2468

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija (toliau – KAM) išnagrinėjo su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2020 m. birželio 19 d. raštu Nr. 14.2-06E „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvados“ pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 19, 22, 25, 26, 27, 31, 46, 55, 58, 82, 86, 92, 93, 94, 95, 101 ir 102 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 82¹, 82², 82³ ir 103¹ straipsniais įstatymo Nr. XIIIP-4877 ir Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-327 2 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIIIP-4878“ projektą (toliau – Nutarimo projektas). KAM Nutarimo projektui pritaria, tačiau norėtų atkreipti dėmesį į toliau minimus aspektus:

1. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 19, 22, 25, 26, 27, 31, 46, 55, 58, 82, 86, 92, 93, 94, 95, 101 ir 102 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 82¹, 82², 82³ ir 103¹ straipsniais įstatymo projekte Nr. XIIIP-4877 (toliau – Įstatymo projektas) siūlomas centralizavimo modelis eliminuoja kitus galimus centralizavimo būdus, todėl siūlytina įstatyme palikti galimybę steigti centrines perkančiąsias organizacijas ir organizuoti pirkimų centralizavimą ir kitais nei Įstatymo projekte numatytais būdais. Krašto apsaugos sistemoje 2018 m. buvo įvykdyta pirkimų centralizavimo reforma, kai, vadovaujantis papildyta Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo (toliau – KASOKTĮ) 3 straipsnio 3 dalimi, buvo įsteigta gynybai reikalingos ginkluotės ir kitų prekių, paslaugų ir darbų įsigijimo ir valdymo institucija – Gynybos resursų agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos (toliau – Gynybos resursų agentūra), kurios vienas pagrindinių tikslų yra krašto apsaugos ministro nustatytais sąlygomis ir tvarka vykdyti krašto apsaugos sistemos perkančiųjų organizacijų funkcijas aprūpinant perkančiąsias organizacijas prekėmis, paslaugomis ir darbais. Krašto apsaugos ministro įsakymu patvirtintame Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos apraše reglamentuojamas visas įsigijimų procesas nuo pat visų krašto apsaugos sistemos perkančiųjų organizacijų poreikio formavimo iki sutarties vykdymo. Gynybos resursų agentūra yra pasiekusi centralizavimo tikslus ir atlieka minėtoje KASOKTĮ nuostatoje išskeltus jai uždavinius. Norime atkreipti dėmesį, kad Gynybos resursų agentūra aprūpina iš esmės visas krašto apsaugos sistemos perkančiąsias organizacijas (jų iš viso yra 63), bet Viešųjų pirkimų įstatymo prasme ji neatitinka centrinės perkančiosios organizacijos sąvokos, nes vykdo netgi platesnes funkcijas. Gynybos resursų agentūros veikla apima ne tik pirkimų planavimą, vykdymą, bet ir sutarčių sudarymą savo vardu, jų administravimą, tad krašto apsaugos institucijos, pačios nedalyvaudamos

nei pirkimo procedūroje, nei sutarties vykdymo procese, gauna tik sutarties vykdymo rezultatą – reikalingas prekes, paslaugas ar darbus. Dėl šios priežasties Gynybos resursų agentūra Viešųjų pirkimų įstatymo prasme traktuotina kaip tiesiog įprasta perkančioji organizacija, tačiau krašto apsaugos sistemos mastu neabejotinai jau dabar pasiekusi įsigijimų centralizavimo tikslus.

Įstatymo projekto 11 straipsnyje siūloma papildyti Viešųjų pirkimų įstatymą 82¹ straipsniu, kurio 2 dalies 2 punktas įpareigoja ministerijas įsteigti bent vieną sektorinę centrinę perkančiąją organizaciją, kuri pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 82 straipsnį atliktų pirkimo procedūras iki pirkimo ar preliminaros sutarties sudarymo, tačiau pati nepasirašytų ir nevykdytų sutarties administravimo, taigi Krašto apsaugos ministerija būtų įpareigota mažinti Gynybos resursų agentūros funkcijas, perkeltant sutarties vykdymo našą atgal krašto apsaugos sistemos perkančiosioms organizacijoms. Gynybos resursų agentūra jau keletą metų vykdo sutarčių valdymo veiklą ir yra sukaupusi patirtį ir reikiamą personalą, o šių funkcijų decentralizavimas reikštų, jog sutartys būtų vykdomos mažesnę kompetenciją ir patirtį šioje srityje turinčių darbuotojų ir didėtų administracinė našta, nes kiekvienoje institucijoje būtų vykdomos analogiškos sutartys, kiekvienoje perkančiojoje organizacijoje reikėtų papildomų darbuotojų, kurie vykdytų iš esmės tas pačias funkcijas.

Be to, Įstatymo projekto 13 straipsniu siūloma Viešųjų pirkimų įstatymą papildyti 82³ straipsniu, kuriame numatoma perkančiosioms organizacijoms sudaryti centralizuotos pirkimų veiklos paslaugų pirkimo sutartį. Norime atkreipti dėmesį, kad tokios administracinės sutarties, kuri reglamentuotų dviejų viešųjų juridinių asmenų tarpusavio teises ir pareigas, sudarymas yra nebūdingas viešajai teisei. Viešojoje teisėje vyrauja imperatyvus reglamentavimo metodas, kai įvairių institucijų teisės ir pareigos yra aiškiai ir detalios nustatomos norminiais teisės aktais, o viešieji juridiniai asmenys šiais teisės aktais vadovaujasi neviršydami nustatytų kompetencijos ribų. Mūsų nuomone, sutarties institutas ypač netinka sektorinių perkančiųjų organizacijų steigimo atvejais. Kaip jau minėta, ministerijos savo veiklos srityje privalo steigti centrinę perkančiąją organizaciją, kuri privalės sudaryti sutartis su kitomis perkančiosiomis organizacijomis ir šiomis sutartimis iš esmės nustatyti centralizuotų pirkimų tvarką. Pažymėtina, kad visos perkančiosios organizacijos konkrečios ministerijos valdymo srityje yra pavaldžios ministerijai, o kadangi ministerija, savo veiklos srityje vadovaudamasi viešosios teisės principais, veiklą organizuoja leisdama administracinius teisės aktus, todėl ir šiais atvejais sektorinės centrinės perkančiosios organizacijos ir perkančiųjų organizacijų tarpusavio teisės, pareigos bei funkcijos turėtų būti reglamentuojamos ne sutartimis, o atitinkamos valdymo srities ministro išleidžiamais norminiais administracinės teisės aktais – ministro įsakymais. Pavyzdžiui, krašto apsaugos sistemoje pirkimų centralizavimas įvykdytas nesudarant sutarčių tarp perkančiųjų organizacijų, o krašto apsaugos ministro įsakymu, kuriuo patvirtintas Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas. Šis tvarkos aprašas reglamentuoja visą centralizuotų pirkimų vykdymą, nustato visų krašto apsaugos sistemos perkančiųjų organizacijų teises ir yra privalomas visos krašto apsaugos sistemos mastu.

Dėl minėtų priežasčių siūlytume įvertinti galimybę palikti daugiau diskrecijos ministerijoms savo veiklos srityse įgyvendinant centralizavimą ir griežtai neapriboti priemonių, kuriomis būtų atliekamas centralizavimas, tol, kol yra pasiekiami centralizavimo tikslai. Norint suteikti daugiau diskrecijos, reikėtų papildyti Įstatymo projekto 11 straipsniu siūlomo papildyti Viešųjų pirkimų įstatymo 82¹ straipsnį papildoma 6 dalimi:

„6. Ministerijos, steigamos sektorines perkančiąsias organizacijas savo veiklos srityje, gali nukrypti nuo 82, 82¹, 82², 82³ nustatytų pirkimų centralizavimo reikalavimų, jei kitomis priemonėmis centralizuojant pirkimus bus pasiekti centralizavimo tikslai.“

2. Įstatymo projekte numatyta papildoma ikiteisminė ginčų nagrinėjimo tvarka padidins viešųjų pirkimų ginčų kiekį bei pailgins jų trukmę. Įstatymo projekto 19–21 straipsniais siūloma numatyti papildomą ikiteisminę ginčų nagrinėjimo tvarką, kai perkančiosios organizacijos atsisakymo tenkinti pretenziją teisėtumą vertintų Viešųjų pirkimų tarnyba. Remiantis siūlomo pakeisti 102 straipsnio 2 dalies 3 punktu ir siūlomo papildyti 103¹ straipsnio 12 dalimi ginčų nagrinėjimas viešųjų pirkimų bylose turėtų ilgti nuo 20 iki 40 dienų. Įstatymo projekto rengėjas aiškinamajame rašte nurodo, kad, nepaisant to, jog numatoma papildoma ginčo nagrinėjimo stadija, ginčų nagrinėjimo trukmė neturėtų ilgėti, tačiau detalių argumentų ir motyvų, kodėl daroma būtų tokia išvada, nepateikiama. Atkreipiamo dėmesį, kad kartu su Įstatymo projektu neteikiamos Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pataisos, kurios numatytų trumpesnius viešųjų pirkimų bylų nagrinėjimo teismuose terminus (Civilinio proceso kodekso XXI¹ skyrius), todėl darytina išvada, kad, tiesiog įtraukus papildomą ikiteisminę ginčų nagrinėjimo tvarką, bendra ginčų nagrinėjimo trukmė tik pailgėtų.

Pažymėtina, kad gali būti, jog, teikiant Įstatymo projektą, neįvertinta ir ginčų kiekio padidėjimo rizika. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projektu siūlomo papildyti 103¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad mokestis už ginčo nagrinėjimą bus nustatomas Viešųjų pirkimų tarnybos. Pažymėtina, kad Civilinio proceso kodekso pakeitimais siekiant mažinti viešųjų pirkimų bylų skaičių 2019 m. birželio 13 d. įstatymu Nr. XIII-2216 (įsigaliojo 2019 m. birželio 20 d.) žyminio mokesčio dydžiai buvo padidinti, t. y. nustatytas pakankamai didelis žyminis mokestis, kad nebūtų kreipimusi į teismą iš dalies piktnaudžiaujant savo teise arba kai ginčo šalis nėra įsitikinusi, jog perkančioji organizacija pažeidė jos teisėtus interesus, tačiau nori sutrukdyti kitam pirkimo dalyviui sudaryti viešojo pirkimo sutartį ir pan. Viešųjų pirkimų tarnybai nustačius mažesnę mokestį už nustatytąjį Civilinio proceso kodekso 80 straipsnyje, tikėtina, kad ginčų kiekis (nors ir neteisminių) tik didės, todėl siūlytina, kad mokestis už ginčo nagrinėjimą Viešųjų pirkimų tarnyboje būtų lygus numatytajam Civilinio proceso kodekso 80 straipsnyje.

Papildomai siūlytina patikslinti siūlomą papildyti Viešųjų pirkimų įstatymo 103¹ straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytą atsisakymo priimti pagrindą, nurodant, kokiais konkrečiais atvejais Viešųjų pirkimų tarnyba turės kompetenciją nagrinėti skundą.

To paties straipsnio 3 dalies 2 punkte siūlytina tiksliau apibrėžti, kokį terminą galima nustatyti trūkumams pašalinti, nurodant bent minimalią tokio termino trukmę.

103¹ straipsnio 7 dalyje nurodoma, kad tiekėjas ir perkančioji organizacija turi teisę susipažinti su skundo nagrinėjimo medžiaga, išskyrus valstybės ir tarnybos paslaptį. Pažymėtina, kad viešieji pirkimai, kuriais siekiama sudaryti įslaptintą sandorį, yra vykdomi ne pagal Viešųjų pirkimų įstatymą, o pagal Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymą. Kadangi Viešųjų pirkimų tarnyba pagal Įstatymo projektą neturėtų kompetencijos nagrinėti ginčų dėl gynybos ir saugumo srities pirkimų, niekada nebus tokios situacijos, jog skundo nagrinėjimo medžiagoje būtų valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija.

103¹ straipsnio 8 dalyje siūlytina detaliau apibrėžti sąlygas, kada Viešųjų pirkimų tarnyba gali atsisakyti priimti įrodymus, nes Įstatymo projekte Viešųjų pirkimų tarnybai paliekama visiška diskrecija spręsti dėl įrodymų priimtimumo.

103¹ straipsnio 11 dalyje aptartas mokesčio grąžinimas, tačiau visiškai neaptartos visos kitos su skundo nagrinėjimu susijusios išlaidos, pavyzdžiui, išlaidos advokato pagalbai apmokėti, sumos,

išmokėtos liudytojams, ekspertams, ekspertinėms įstaigoms ir vertėjams, taip pat išlaidos, susijusios su vietos apžiūra, su laikinųjų apsaugos priemonių taikymu, su procesinių dokumentų įteikimu ir kt.

Taip pat pažymėtina, kad kitų suinteresuotų asmenų dalyvavimas ikiteisminėje ginčo stadijoje apskritai nenumatytas. Nagrinėjant skundą ikiteismine tvarka, priimti sprendimai gali turėtų neigiamų teisinių pasekmių ir tretiesiems asmenims, kurie nėra nei skundą padavę tiekėjai, nei perkančiosios organizacijos. Pavyzdžiui, nustačius viešojo pirkimo laimėtoją, skundą pateikia antrą ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą pateikęs pirkimo dalyvis, o ikiteisminio ginčo nagrinėjime dalyvauja tik perkančioji organizacija ir tiekėjas, padavęs skundą. Jeigu, patenkinus skundą, bus panaikintas sprendimas, kuriuo trečiasis asmuo buvo pripažintas laimėtoju, šis asmuo negalės ginti savo teisių ir interesų ikiteismine tvarka. Atsižvelgiant į tai, siūlytina numatyti trečiojo asmens institutą ir sudaryti sąlygas šiems asmenims ginti savo teisėtus interesus ikiteisminėje ginčo nagrinėjimo stadijoje.

Krašto apsaugos viceministras
Misiūnas

Eimutis

Jurgita Valeikienė, tel. +370 706 80 661, el. p. jurgita.valeikiene@kam.lt

Henrikas Valentukevičius, tel. +370 706 82 047, el. p. henrikas.valentukevicius@kam.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Jogailos g. 14, LT-01116 Vilnius, tel. (8 5) 262 7797, faks. (8 5) 212 6492, el. p. taryba@kt.gov.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188668192

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir
inovacijų ministerijai
El. p.: kanc@eimin.lt; Dovilė.Sacikauske@eimin.lt

2020-06- Nr.(2.30-35) 6V-
į 2020-06-18 Nr.14.2-06E

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IŠVADOS

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, įvertinusi Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektą (toliau – Nutarimo projektas) dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 19, 22, 25, 26, 27, 31, 46, 55, 58, 82, 86, 92, 93, 94, 95, 101 ir 102 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 82¹, 82², 82³ ir 103¹ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIII-4877 (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-327 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-4878, pagal kompetenciją teikia išvadas ir pasiūlymus.

(2) Įstatymo projekte siūloma padidinti ribą nuo 3 000 Eur iki 10 000 Eur, iki kurios galima sudaryti pirkimo sutartis žodžiu, taip pat ribą nuo 10 000 Eur iki 30 000 Eur, iki kurios galima vykdyti neskelbiamą mažos vertės pirkimą.

(3) Siūlomi ribų padidinimai grindžiami siekiu palengvinti visos viešųjų pirkimų sistemos funkcionavimą bei jos efektyvumą, kadangi tai leistų perkančiosioms organizacijoms daugiau koncentruotis į rizikingesnius (didelės vertės, sudėtingesnius) pirkimus. Taip pat nurodoma, jog procedūrų supaprastinimai, ypač susiję su galimybėmis plačiau taikyti neskelbiamus pirkimus ir sudaryti sutartis žodžiu, sudarytų galimybes didesniai mažų tiekėjų ratui siūlyti ir sudaryti viešųjų pirkimų sutartis su perkančiosiomis organizacijomis tokiomis pat arba artimomis įprastoms rinkoje sąlygomis.

(4) Konkurencijos tarybos nuomone, tokie pakeitimai gali sumažinti konkurenciją tarp smulkias paslaugas teikiančių ūkio subjektų. Pastebėtina, jog padidinus neskelbiamų pirkimų ribas perkančiosios organizacijos turės daugiau galimybių viešai neinformuoti apie savo ketinimą įsigyti tam tikrą paslaugą ar prekę, dėl ko atitinkamos rinkos dalyviai praras galimybę tarpusavyje konkuruoti ir varžytis dėl tos paslaugos teikimo. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekto rengėjams rekomenduojame įvertinti siūlomų pirkimo ribų padidinimo klausimą sąžiningos konkurencijos laisvės užtikrinimo kontekste.

(5) Konkurencijos taryba taip pat norėtų atkreipti dėmesį į ryškėjančias problemas, susijusias su savivaldybių sudaromais vidaus sandoriais. Šiuo metu galiojančio Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 1 dalis nustato kriterijus, kuriuos turi atitikti vidaus sandorius siekiančios sudaryti perkančiosios organizacijos. To paties straipsnio 3 dalies 4 punkte nustatyta, kad per 30 dienų nuo ataskaitinių kalendorinių metų pabaigos perkančiosios organizacijos Viešųjų pirkimų tarnybai pateikia visų per kalendorinius metus atliktų šiame straipsnyje nurodytų pirkimų ataskaitą, o šiame straipsnyje nustatyti reikalavimai taikomi visu vidaus sandorio galiojimo laikotarpiu (to paties straipsnio 4 dalis).

(6) Konkurencijos taryba jau yra gavusi skundų, indikuojančių kai kurių savivaldybių įmonių dalyvavimą kitų savivaldybių skelbiamuose konkursuose. Neatmestina, jog jei tokios įmonės

laimėtų kitose savivaldybėse skelbiamus konkursus, nebebūtų tenkinamas Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytas 80 proc. kriterijus. Tačiau nagrinėjant klausimą, ar Viešųjų pirkimų tarnyba vertintų tokią situaciją ir kokių veiksmų galėtų imtis, paaiškėjo, kad dabartinė Viešųjų pirkimų įstatymo redakcija nesuteikia pakankamai galių šiai tarnybai nei vertinti tokios situacijos, nei taikyti adekvačių bei atgrasančių priemonių: įstatymo 95 straipsnio 2 dalies 7 punkte numatyta, kad Viešųjų pirkimų tarnyba turi teisę „traukti administracinę atsakomybę šį įstatymą pažeidusius ir Viešųjų pirkimų tarnybos reikalavimų ar sprendimų nevykdančius asmenis“. Praktiškai minėta nuostata apima tokias poveikio priemones kaip, pavyzdžiui, įspėjimą savivaldybei, tačiau tai nėra adekvati bei pakankamai atgrasanti priemonė savivaldybei susilaikyti nuo veiksmų, galimai neatitinkančių jau sudaryto vidaus sandorio sąlygų. Jokių kitų įgaliojimų vidaus sandorių sąlygų nesilaikymo atvejais Viešųjų pirkimų tarnybai nenumatyta.

(7) Atsižvelgiant į susiklosčiusią situaciją ir į tai, kad vidaus sandorių apimtys yra reikšmingos Lietuvos ekonomikai bei nuosekliai didėja¹, o taip pat siekiant užtikrinti skaidrumą bei sumažinti manipuliacijų Viešųjų pirkimų įstatymu galimybes, projektų rengėjams siūlome apsvastyti: 1) suteikti Viešųjų pirkimų tarnybai atitinkamų teisių sprendžiant vidaus sandorių teisėtumo klausimus; 2) peržiūrėti ir sustiprinti Viešųjų pirkimų tarnybai suteiktas naudoti poveikio priemones tiek vidaus sandorių atvejais, tiek kitais Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimo atvejais.

(8) Papildomai Konkurencijos taryba siūlo į Nutarimo projektą įtraukti siūlymą dėl žalos, patirtos dėl draudžiamų susitarimų sudarytų viešuosiuose pirkimuose, dydžio prezumpcijos nustatymo.

(9) Remiantis Konkurencijos tarybos turima informacija, perkančiosios organizacijos neteikia ieškinių dėl žalos, patirtos dėl draudžiamų susitarimų sudarytų viešuosiuose pirkimuose, atlyginimo (šio rašto rengimo metu nebuvo duomenų nei apie vieną tokį ieškinį). Konkurencijos taryba šiuo metu vertina galimybes paskatinti žalos, patirtos dėl susitarimų sudarymo viešuosiuose pirkimuose, išieškojimą. Vienas iš būdų paskatinti perkančiąsias organizacijas kreiptis dėl padarytos žalos atlyginimo – palengvinti žalos įrodinėjimą nustatant papildomą prezumpciją.

(10) Tikimasi, kad žalos įrodinėjimas būtų lengvesnis, jeigu būtų įtvirtinta, jog nustačius, kad viešajame pirkime buvo sudarytas draudžiamas susitarimas tarp konkurentų, kuriuo siekta riboti konkurenciją, preziumuojama, kad pažeidimas sukėlė žalą, kuri pasireiškia prekių, paslaugų ar darbų kainos padidėjimu 10 proc. Atitinkamai, Konkurencijos taryba siūlo apsvastyti galimybę įtraukti į Nutarimo projektą pasiūlymą nustatyti tokią žalos dydžio prezumpciją.

(11) Pastebėtina, jog analogišką pasiūlymą Konkurencijos taryba jau yra pateikusi tiesiogiai Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos komitetui², todėl siekiant šios naujos nuostatos įtvirtinimo nuoseklumo, jos tikslingumą siūlome apsvastyti ir Vyriausybei.

(12) Siūloma 10 procentų žalos dydžio prezumpcija kartelių atvejais jau dabar galioja Latvijoje ir Vengrijoje. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos vadove dėl konkurencijos institucijų kuriamos naudos skaičiavimo nurodoma, kad, nesant papildomų duomenų, kartelių atvejais siūloma laikyti, kad dėl jų atsirandanti permoka siekia 10 proc.; tokį ar panašų (10-15 proc.) permokos dydį skaičiuodamos naudą taiko didžiausios pasaulio konkurencijos institucijos, įskaitant Europos Komisiją³.

(13) Atkreiptinas dėmesys, kad siūlomą taikyti prezumpciją galima paneigti, tad atsakovas teisme galėtų įrodinėti, kad dėl pažeidimo padaryta žala buvo mažesnė ar visai nebuvo padaryta žalos. Kita vertus, ieškovas taip pat galės įrodinėti, kad konkrečiu atveju padarytos žalos dydis buvo didesnis nei preziumuojama.

(14) Padaugėjus ieškinių dėl žalos atlyginimo ir žalos priteisimo atvejų, galės būti atlyginama valstybės patirta žala. Taip pat tokiu būdu ūkio subjektai bus veiksmingiau atgrasomi nuo susitarimų sudarymo viešuosiuose pirkimuose, tad naujas reguliavimas prisidės prie veiksmingos konkurencijos užtikrinimo.

¹ <http://vpt.lrv.lt/lt/vidaus-sandoriai-2010-2019-m>

² Prie šio rašto pridamas minėtas raštas Seimo Ekonomikos komitetui su priedais – įstatymo projektu ir aiškinamuoju raštu.

³ 4-6 puslapiai. <http://www.oecd.org/daf/competition/Guide-competition-impact-assessmentEN.pdf>

(15) Prašome Jūsų įvertinti teikiamą pasiūlymą ir, esant galimybei, įtraukti jį į atitinkamą Nutarimo projektą.

PRIDEDAMA: Lietuvos Respublikos Konkurencijos tarybos raštas Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos komitetui su priedais – Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 papildymo 108 straipsniu įstatymo projektu ir Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 papildymo 108 straipsniu įstatymo projekto aiškinamuoju raštu.

Tarybos narė

Medeina Augustinavičienė

Justina Paulauskaitė, tel. (8 5) 262 6722, el. p. Justina.Paulauskaite@kt.gov.lt
Pavel Jacunskij, tel. (+370) 601 08 892, el. p. Pavel.Jacunskij@kt.gov.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT574010051004670211 Luminor Bank AS, banko kodas 40100.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai

2020-07- Nr.

Į 2020-06-18 Nr. 3-2468

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMO

Teisingumo ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi derinimui pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 19, 22, 25, 26, 27, 31, 46, 55, 58, 82, 86, 92, 93, 94, 95, 101 ir 102 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 82¹, 82², 82³ ir 103¹ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4877 ir Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-327 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4878“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Nepritariame Nutarimo projekto 1.5 p. nuostatomis, kuriomis siūloma nepritarti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 19, 22, 25, 26, 27, 31, 46, 55, 58, 82, 86, 92, 93, 94, 95, 101 ir 102 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 82¹, 82², 82³ ir 103¹ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4877 rengėjų siekiui įteisinti ikiteisminį viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167, III prioriteto 3.3.1 darbe numatytas viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimo sistemos veiksmingumo įvertinimas ir siūlymų ją tobulinti įgyvendinimas.

Šiuo metu Lietuvoje galiojantis viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimo mechanizmas nėra pakankamai efektyvus. Nors Civilinio proceso kodeksas numato, jog teismas turi išnagrinėti viešųjų pirkimų ginčą per 60 dienų, teismuose daugiau negu pusė viešųjų pirkimų bylų išnagrinėjamos ilgiau nei per įstatyme numatytus terminus. Nacionalinės teismų administracijos duomenimis, 2018 m. apygardų teismuose 55 proc. viešųjų pirkimų bylų buvo išnagrinėtos daugiau nei per 60 dienų. Vidutinė viešųjų pirkimų bylų išnagrinėjimo pirmojoje instancijoje trukmė 2018 m. buvo 71 diena. Taip pat 2018 m. apeliacine tvarka buvo išnagrinėtos 137 civilinės bylos, susijusios su viešaisiais pirkimais, kurių vidutinė trukmė buvo 65 dienos. Ankstesnių metų duomenys panašūs: 2015 m. - 46 proc., 2016 m. – 54 proc. viešųjų pirkimų ginčų pirmosios instancijos teismuose buvo išnagrinėtos ilgiau negu per 60 dienų.

Viešųjų pirkimų bylų nagrinėjimo trukmė teismuose priklauso nuo bendro gautų bylų skaičiaus. Pvz., Vilniaus apygardos teisme viešųjų pirkimų bylos nagrinėjamos ilgiausiai, nes čia gaunama daugiausiai šios kategorijos bylų, o ir bendras teismo apkrovimas kitų kategorijų

Tikime laisve

1990 KOVO 11

bylomis yra labai didelis. Viešųjų pirkimų bylų nagrinėjimo trukmė priklauso ir nuo proceso dalyvių aktyvumo. Pažymėtina, kad kai kurie tiekėjai, nelaimėję pirkimo, teisiniu procesu naudojami kaip baudymo įrankiu ir tikslingai vilkina procesą.

Tiek užsienio šalių, tiek kitų nacionalinių ikiteisminio ginčų nagrinėjimo institucijų (Lietuvos administracinių ginčų komisijos, Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės) veiklos rezultatai leidžia pagrįstai tikėtis, jog ikiteisminio viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimo instituto įteisinimas galėtų ženkliai sumažinti teismų darbo krūvį, nes 60-90 proc. ginčų nepasiektų teismo. Pažymėtina ir tai, kad įteisinus ikiteisminį viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimą, teismas šios institucijos sprendimo apskundimo atveju gautų aukštesnės kokybės bylos medžiagą, o tai leistų užtikrinti efektyvesnę teismo procesą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlome pritarti Įstatymo projekto siekiui įteisinti ikiteisminį viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimą ir pasiūlyti tobulinti teisinio reguliavimo priemones toliau šiame rašte pateiktais aspektais.

Įstatymo projekte numatoma, jog ikiteismine tvarka skundus dėl perkančiųjų organizacijų sprendimų nagrinės Viešųjų pirkimų tarnyba (toliau – VPT). Keičiamo Viešųjų pirkimų įstatymo 103¹ str. 17 d. nustatyta, jog šiam tikslui VPT direktoriaus sprendimu bus sudaroma skundų nagrinėjimo komisija iš ne mažiau kaip 3 asmenų. Iš Įstatymo projekto nuostatų nėra aišku, ar skundų nagrinėjimo komisija sudaroma iš VPT valstybės tarnautojų ir darbuotojų, ar iš su VPT nesusijusių asmenų, nėra nustatytos šios komisijos narių veiklos garantijos, teisės, pareigos, neaiškus santykis tarp keičiamo Viešųjų pirkimų įstatymo 103¹ str. 8-9 d. ir 17 d. nuostatų (kokias teises turi VPT, o kokias – VPT įsteigta komisija).

Vienas iš esminių aspektų, užtikrinančių ikiteisminio ginčų nagrinėjimo institucijų efektyvumą, yra subjektų pasitikėjimas šių institucijų sprendimais. Siekiant tokio pasitikėjimo, ši institucija turi būti nepriklausoma, ją turi sudaryti aukščiausios kvalifikacijos asmenys. Todėl atsižvelgiant į pasiteisinusį teisinį reguliavimą, nustatytą Ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme ir Mokesčių administravimo įstatyme, taip pat įvertinus, kad Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/66/EB Dėl viešųjų sutarčių suteikimo peržiūros procedūrų veiksmingumo didinimo nustato galimybę perkančiųjų organizacijų sprendimų peržiūrą atlikti specializuotoms neteisminėms institucijoms, siūlome patikslinti keičiamo Viešųjų pirkimų įstatymo 103¹ str. ir nustatyti, jog skundų nagrinėjimo komisija yra nepriklausoma ikiteisminė institucija, kurią tik techniškai ir ūkiškai aptarnauja VPT. Įstatymo projekte turėtų būti aiškiai sureguliuotas šios komisijos narių skyrimo bei atšaukimo mechanizmas, nustatyti reikalavimai jų kvalifikacijai ir reputacijai.

Atsižvelgiant į numatomas darbo apimtis (šiuo metu teismai per metus išnagrinėja apie 350 viešųjų pirkimų bylų, o VPT gauna per metus apie 1100-1200 pranešimų apie galimus pažeidimus viešųjų pirkimų procese), siūlome nustatyti, kad komisija sudaroma ne iš 3, o 7 narių. Komisijos pirmininką ir jos narius siūlome skirti ne neterminuotai, o apibrėžtai kadencijai. Siekiant užtikrinti šios komisijos narių nepriklausomumą, manome, kad komisija neturėtų būti sudaroma vienasmeniu VPT direktoriaus sprendimu, o šiame procese turėtų dalyvauti ir kiti subjektai, antai, komisijos narius galėtų skirti Vyriausybė (kaip tai sureguliuota Lietuvos administracinių ginčų komisijos ir Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės atveju) ar Respublikos Prezidentas Ministro Pirmininko teikimu. Taip pat turėtų būti numatyta skaidri pretendentų į komisijos narius atrankos sistema – juos galėtų atrinkti atitinkamos valdymo srities ministro sudaryta komisija, kuri vertintų kandidatus atsižvelgdama į įstatyme nustatytus reikalavimus ir pokalbio rezultatus (pvz., per pokalbį atrankos komisija įvertintų pretendento žinias ir įgūdžius, kurių reikia komisijos nario funkcijoms atlikti, taip pat galimybes panaudoti turimas žinias ir įgūdžius praktikoje). Tai užtikrintų didesnę skiriamų komisijos narių nepriklausomumą bei kompetenciją teisės srityje.

Įstatymo projekte turėtų būti numatyti komisijos narių įgaliojimų pasibaigimo atvejai bei kad komisijos nariu gali būti skiriamas nepriekaištingos reputacijos (kaip jį apibrėžta Viešųjų pirkimų įstatymo 2 str. 17 d.) asmuo, turintis aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą – teisės bakalauro ir teisės magistro kvalifikacinius laipsnius arba teisininko profesinį kvalifikacinį laipsnį (vienpakopį teisinį universitetinį išsilavinimą) ir ne mažesnę kaip 3 ar net 5 metų darbo stažą viešųjų pirkimų srityje.

2. Neaiškus Nutarimo projekto 1.11 p. teikiamo siūlymo tikslingumas. Pastebėtina, kad institucijų funkcijų reglamentavimas nėra ir negali būti sąvokos apibrėžimo dalyku, todėl centrinės perkančiosios organizacijos funkcijų, teisių ir pareigų išgryninimas įstatymo lygmeniu laikytinas teigiama praktika.

3. Analogiškai Nutarimo projekto 1.12 p. teikiamas siūlymas, nesant siūlymą pagrindžiančių teiginių, neargumentuotas. Pastebėtina, kad centralizuotų pirkimų sutarties sudarymo ir turinio reikalavimai nėra atskirai reglamentuoti Civiliniame kodekse ar kituose įstatymuose, todėl šių sutarčių turinio reglamentavimas tiek, kiek nepakanka bendrojo Civilinio kodekso reguliavimo, turėtų būti Viešųjų pirkimų įstatymo reguliavimo dalyku.

4. Vertinant Nutarimo projekto 1.14 p. nuostatas, pastebėtina, kad politikos kryptys ir prioritetai gali būti nustatomi ir aukštesniu nei ministerijos lygmeniu (pvz., Vyriausybės programoje), o Nutarimo projekto 1.14 p. siūlomos Viešųjų pirkimų įstatymo 92 str. 1^l d. nuostatos to neįvertina.

5. Nutarimo projekto 1.15 p. paskutinio sakinio teiginys abejotinas. Įstatymo projekto 18 str. 5 d. daromais pakeitimais VPT būtų suteikta Vyriausybės teisėkūros iniciatyvos teisė (Vyriausybės įstatymo 38 str. 1 d.). Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu VPT tokios teisės neturi, toks siūlymas negalėtų būti laikomas pertekliu, nebent netikslingu, atsižvelgiant į kitas priežastis.

6. Atsižvelgiant į teikiamų pasiūlymų esmę ir apimtį, Nutarimo projekto 1 p. vietoj žodžio „Pritarti“ siūlytina įrašyti žodžius „Iš esmės pritarti“. Be to, siekiant aiškiai atskirti Nutarimo projekte teikiamus Vyriausybės pasiūlymus, jie turėtų būti formuluojami, vartojant žodį „siūlytina“, o ne „siūloma“ (ir pan.). Taip pat Nutarimo projekte siūlytina atsisakyti tokių teisės aktams nebūdingų formuluočių, kaip „nubraukiant visą <...> pažangą ir rezultatus“ (1.1 p.).

7. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Nutarimo projektas tikslintinas redakcine prasme ir teisės technikos aspektu:

7.1. Nutarimo projekto 1.1 p. paskutinėje pastraipoje trūksta žodžio „organizacijų“.

7.2. Nutarimo projekto 1.2 p. antrojoje pastraipoje nurodant planą, nurodytinas ir konkretus Vyriausybės teisės aktas, kuriuo šis planas buvo patvirtintas.

7.3. Nutarimo projekto 1.4 p. pateikiamas „Direktyvos“ sutrumpinimas. Pastebėtina, kad tokia nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus praktika neatitinka Nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų aprašo, patvirtinto teisingumo ministro 2020 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 1R-72, 7 ir 18 p. reikalavimų.

7.4. Nutarimo projekto 1.14 p. neteisingai nurodoma siūloma dėstyti Viešųjų pirkimų įstatymo struktūrinė dalis.

8. Vertinant Nutarimo projekte pateiktus siūlymus Įstatymo projektui, turėtų būti įvertinami ir šie aspektai:

8.1. Įstatymo projekto 16 str. dėstomoje Viešųjų pirkimų įstatymo 93 str. 6 d. reglamentuojant apmokėjimą už VPT teikiamas paslaugas, turėtų būti įvertinama, kad žinių patikrinimo organizavimas ir pirkimų specialisto pažymėjimų išdavimas laikytinas rinkliavos objektu, o už ginčų nagrinėjimą, manytina, turėtų būti įstatyme nustatomas žyminis mokestis. Praktika, kai mokėtiną mokestį nusistatytų pats atitinkamas funkcijas vykdomasis subjektas be aiškių jo skaičiavimo įstatyminių kriterijų, laikytina ydinga. Be to, atkreiptinas dėmesys, kad siūlomu reguliavimu turėtų būti užtikrinta, kad nustatomas skundų nagrinėjimo užmokestis nebus

tokio dydžio, kad atgrasytų tiekėjus nuo skundo pateikimo ir užkirstų kelią veiksmingai perkančiosios organizacijos priimtų sprendimų peržiūrai, kaip tai yra reikalaujama pagal Direktyvos 89/665/EEB¹ 1 str. 1 d.

Kartu svarstyti, ar tais atvejais, kai asmens žinios būtų tikrinamos perkančiosios organizacijos siuntimu, išlaidų neturėtų atlyginti perkančioji organizacija (darbdavys), o ne visais atvejais išimtinai tik asmuo.

8.2. Pastebėtina, kad esant išimčiai vykdyti pirkimus ne per centrinę perkančiąją organizaciją Viešųjų pirkimų įstatymo 71 str. 1 d. 3 p. atveju (Įstatymo projekto 10 str. dėstomo Viešųjų pirkimų įstatymo 82 str. 2 d. 3 p.) specialistų, turinčių pirkimų specialisto pažymėjimą, nebuvimas galėtų tapti kliūtimi sudaryti viešųjų pirkimų komisiją ir skubiai įvykdyti pirkimą.

8.3. Įstatymo projekto 3 str. 3 d. daromi pakeitimai nurodytais atvejais atleistų nuo Viešųjų pirkimų įstatymo taikymo pilna apimtimi. Manytina, įstatyme įtvirtinti viešųjų pirkimų principai turėtų būti taikomi visais atvejais. Atkreiptinas dėmesys, kad net tuo atveju, kai pirkimas nesiekia Direktyvoje 2014/24/ES² nustatytų sutarčių verčių, yra taikomi bendrieji Europos Sąjungos lygiateisiškumo, nediskriminavimo, proporcingumo, skaidrumo principai, jeigu pirkimas galėtų sulaukti tarptautinio susidomėjimo³.

8.4. Vertinant Įstatymo projekto 11 str. daromus pakeitimus, svarbu pažymėti, kad juridinio asmens steigimas paprastai susijęs su turto investavimu. Atsižvelgiant į tai, kad Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas valstybės turto investavimo klausimus priskiria Vyriausybės kompetencijai, o Įstatymo projekto 11 str. nesūlyama šio klausimo spręsti, ministerijos ir valstybės įmonės negalėtų įsteigti centrinių perkančiųjų organizacijų be Vyriausybės sprendimų dėl investavimo ir ši teisė būtų tik formali. Analogiškai savivaldybių įmonės – be savivaldybės tarybos sprendimo dėl savivaldybės turto investavimo. Be to, ministerijų teisės realizavimui turėtų įtakos ir Vyriausybės įstatymo 30 str. 3 d. nuostatos, pagal kurias atitinkamus sprendimus visais atvejais turėtų priimti ir Vyriausybė.

8.5. Pažymėtina, kad Įstatymo projekto 17 str. dėstomoje Viešųjų pirkimų įstatymo 94 str. 2 d. siūlomi VPT direktoriaus pavaduotojų statuso ir skyrimo į pareigas tvarkos pokyčiai, visų pirma, nėra pakankamai pagrįsti, o reglamentuojant VPT direktoriaus pavaduotojų pareigybes, manytina, jau pačiame įstatyme turėtų būti nustatytas jų skaičius arba apibrėžta, kuri institucija nustato jų skaičių. Viešųjų pirkimų įstatyme esanti bei siūloma formuluotė „gali turėti“ palieka neapibrėžtumą, nes tai suponuoja, kad tokios pareigybės gali ir nebūti, nors vien jau tokios pareigybės išskyrimas ir reglamentavimas įpareigoja pagrįsti tokios pareigybės poreikį ir būtinumą.

8.6. Įstatymo projekto 21 str. dėstomoje Viešųjų pirkimų įstatymo 103¹ str. 12 d. tikslintina teisiškai neapibrėžta formuluotė „prireikus“, be to, nurodytinas ir privalomas šalių informavimas (nustatant informavimo terminą).

8.7. Įstatymo projektu dėstomos Viešųjų pirkimų įstatymo 103¹ str. 5 ir 6 dalys tikslintinos. Pažymėtina, kad pagal 103¹ str. 5 d. tiekėjas turi teisę prašyti VPT stabdyti pirkimo procedūras. Jeigu tiekėjas tokio prašymo nepateikė, darytina išvada, kad VPT nepriims ir sprendimo, numatyto 103¹ str. 6 d. 2 p., nes jai nesuteikti įgaliojimai spręsti dėl sustabdytų pirkimo procedūrų savo iniciatyva. Taigi pagal 103¹ str. 6 d. 3 p. tokiu atveju pirkimo procedūros bus sustabdytos, iki viešųjų pirkimų ginčas bus išnagrinėtas iš esmės. Abejotina, ar toks teisinis

1 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyva 89/665/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su peržiūros procedūrų taikymu sudarant viešojo prekių pirkimo ir viešojo darbų pirkimo sutartis, derinimo.

2 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB.

3 Sprendimas *Borta*, C-298/15, EU:C:2017:266, 36 punktas.

reguliavimas yra tinkamas ir proporcingas. Lieka neaiškus ir pirkimo procedūrų stabdymo, kai tiekėjas tokio prašymo neteikia, tikslingumas.

8.8. Manytina, kad Viešųjų pirkimų įstatymo 103¹ str. 7 d. nustatytas apribojimas tiekėjui, VPT nagrinėjant skundą, susipažinti su komercine kitų ūkio subjektų paslaptimi turėtų būti papildomai įvertintas. Šiuo aspektu atkreiptinas dėmesys į tai, kad VPT, įsigaliojus siūlomam reguliavimui, taptų peržiūros institucija, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 89/665/EEB 2 str., kuriai pavedama užtikrinti veiksmingą perkančiosios organizacijos priimtų sprendimų peržiūrą. Vadovaujantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo išaiškinimu sprendime *Varec*⁴, „už <...> peržiūros procedūras atsakinga institucija privalo užtikrinti komercinių paslapčių, kurios yra suinteresuotųjų šalių, įskaitant ir perkančiąją organizaciją, jai perduotose bylose, konfidencialumą ir teisę į jų apsaugą <...>. Ši institucija turi nuspręsti, kiek ir kokiomis taisyklėmis remiantis reikia užtikrinti šios informacijos konfidencialumą bei slaptumą, atsižvelgdama į veiksmingos teisinės apsaugos reikalavimus ir šalių teisę į gynybą“. Taigi, pagal Europos Sąjungos teisę peržiūros institucija, užtikrindama konfidencialios informacijos apsaugą, turi taip pat įvertinti kitos ginčo šalies teisę į gynybą.

8.9. Taisytina Įstatymo projektu keičiamo Viešųjų pirkimų įstatymo 103¹ str. 16 d., kurioje nustatyta, jog tiekėjų skundų pateikimo ir nagrinėjimo VPT tvarką nustato pati VPT. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad skundų pateikimo ir nagrinėjimo tvarka gali turėti esminės įtakos asmenų (tiekėjų bei perkančiųjų organizacijų) teisėms, todėl pagal Konstitucinio Teismo suformuluotą doktriną esminės šios tvarkos nuostatos turėtų būti išdėstytos įstatyme. Pvz., keičiamo Viešųjų pirkimų įstatymo 103¹ str. 1 d. numatyta, jog skundą turi pateikti tinkamai įgaliotas atstovas, bet Įstatymo projektas nedetalizuoja, kas gali atstovauti tiekėjui ikiteisminio viešųjų pirkimų ginčo nagrinėjimo procese. Keičiamo Viešųjų pirkimų įstatymo 103¹ str. 2 d. numatyta, koku būdu skundo kopija turi būti pateikta perkančiajai organizacijai, bet Įstatymo projektas nereglamentuoja skundo pateikimo VPT būdų. Keičiamo Viešųjų pirkimų įstatymo 103¹ str. 3 d. 2 p. numatyta, jog skundo trūkumai tikslinami per VPT nustatytą terminą, bet nėra nustatyti minimalūs šio termino reikalavimai. Įstatymo projektas nereglamentuoja praleisto skundo padavimo termino atstatymo mechanizmo, taip pat neįtvirtina perkančiosios organizacijos atsiliepimo pateikimo mechanizmo. Be to, Įstatymo projektas nereglamentuoja užmokesčio už skundo nagrinėjimą grąžinimo tvarkos bei bylinėjimosi išlaidų atlyginimo tvarkos (pvz., jeigu komisija atsisako nagrinėti skundą, jeigu tiekėjas laimi procesą, jeigu ginčo šalys sudaro taikos sutartį (pažymėtina, kad apskritai taikos sutarties sudarymo galimybė nėra Įstatymo projekte numatyta) ir pan.). Įstatymo projekte nėra numatyta galimybė atsiimti skundą. Taip pat nėra nustatyti ir atvejai, kai komisija gali sustabdyti ginčo nagrinėjimą, bei atvejai, kai komisija palieka bylą nenagrinėtą, o keičiamo Viešųjų pirkimų įstatymo 103¹ str. 10 d. numatyti bylos nutraukimo atvejai yra neišsamūs (pvz., byla turėtų būti nutraukiama ir mirus fiziniam asmeniui ar likvidavus juridinį asmenį, kuris buvo ginčo šalis, ginčo teisinis santykis neleidžia perimti teisių ir pan.).

Nustatant skundų nagrinėjimo tvarką, ginčo šalių procesines teises, siūlytina atsižvelgti į tai, jog viešųjų pirkimų ginčai nagrinėjami bendrosios kompetencijos teismuose (todėl ir ikiteisminiame procese turėtų būti taikomos *mutatis mutandis* Civilinio proceso kodekso nuostatos), bei į pasiteisinusį ikiteisminį ginčų nagrinėjimo teisinį reguliavimą, nustatytą Ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme ir Mokesčių administravimo įstatyme, taip pat įvertinti, kad pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2007/66/EB nepriklausoma ikiteisminio viešųjų pirkimų ginčų institucija priima sprendimus laikydamasi tvarkos, pagal kurią išklausomos abi pusės, o šie sprendimai kiekvienos valstybės narės nustatytu būdu turi būti teisiškai įpareigojantys.

4 Sprendimas *Varec*, C-450/06, EU:C:2008:91, 55 punktas.

8.10. Siekiant teisinio aiškumo, kartu siūlytina pakeisti ir Civilinio proceso kodekso 137 ir 293 str. bei nustatyti, kad teismas atsisako priimti ieškinį, kai yra įsiteisėjęs skundų nagrinėjimo komisijos sprendimas, priimtas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu, arba yra įsiteisėjęs komisijos sprendimas nutraukti bylą, patvirtinus šalių taikos sutartį. Taip pat, kad teismas nutraukia bylą, jeigu yra įsiteisėjęs komisijos sprendimas, priimtas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu arba yra įsiteisėjęs komisijos sprendimas nutraukti bylą, patvirtinus šalių taikos sutartį.

Taip pat siūlytina keisti ir kai kuriuos Civilinio proceso kodekso XXI¹ skyriaus straipsnius, numatant viešųjų pirkimų bylų nagrinėjimo ypatumus, susijusius su komisijos sprendimų apskundimu. Atsižvelgiant į Direktyvos 89/665/EEB 1 str. nuostatas, kurios nurodo, jog ES siekiamybė – sukurti peržiūros procedūrą, kuri veiksmingai ir greitai patikrintų perkančiosios organizacijos sprendimus dėl viešojo pirkimo rezultatų, kai pirkime dalyvavęs ir dėl jo rezultatų žalą patirti galintis tiekėjas, kuris iš anksto informavo perkančiąją organizaciją apie savo įtarimus ir ketinimą kreiptis peržiūros, turi abejonių dėl perkančiosios organizacijos veiksmų atitikties Bendrijos ar ją įgyvendinančiai nacionalinei teisei. Pritariame Nutarimo projekto 1.5 p išdėstyti nuomonei, kad Įstatymo projekte siūloma ikiteisminė viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimo tvarka gali pailginti tokių ginčų nagrinėjimą. Todėl siūlome įvertinti galimybę numatyti, jog komisijos sprendimas, priimtas išnagrinėjus ginčą privaloma ikiteisimine tvarka, galės būti skundžiamas apygardos teismui, bet šio teismo sprendimų dėl komisijos sprendimų apskundimas apeliacine tvarka Lietuvos apeliaciniam teismui būtų tam tikrais atvejais apribotas (pvz., mažos vertės viešųjų pirkimų atveju (manyta, kad teismų praktika tokiose bylose yra gerai išplėtotą, teisinių klaidų tikimybė yra ypatingai maža), taip pat apeliacine tvarka teismo sprendimų galėtų būti apribotas perkančiosioms organizacijoms (manytume, jog valstybė gali savanoriškai apriboti savo procesines teises). Toks pasiūlymas pagrįstas tuo, kad asmens skundas jau būtų vieną kartą išnagrinėtas nepriklausomos kolegialios ikiteisminės institucijos, žodinio proceso tvarka taip užtikrinant asmens teisę būti išklausytam ir asmuo jau būtų pasinaudojęs teise į bylos peržiūrėjimą teismine tvarka. Be to, visais atvejais išlieka įstatyminė proceso atnaujinimo galimybė.

Taip pat pažymėtina, kad toks apeliacijos teisės apribojimas tam tikrais atvejais ir realus viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimo sutrumpinimas galimas tik jeigu ikiteisimine tvarka viešųjų pirkimų ginčus nagrinėjanti institucija bus nepriklausoma bei atitinkanti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijoje suformuluotus konkrečius kriterijus, pagal kuriuos vertinama, ar institucija turi teisę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo ginčo bylose (t. y. institucija turi būti įsteigta pagal įstatymus, užtikrintas institucijos nepriklausomumas; institucija veiklą turi vykdyti nuolat; taikyti teisės normas; procesas, kaip teisme, turi būti pagrįstas rungimosi principu; jos jurisdikcija turi būti yra privaloma).

8.11. Taip pat manome, kad turėtų būti keičiamos Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo bei Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo nuostatos, numatant, kad jose numatytų ginčų ikiteisminę nagrinėjimo tvarką nustato Viešųjų pirkimų įstatymas.

8.12. Įstatymo projekto nuostatos tikslintinos teisės technikos aspektu. Pvz., keičiamo Viešųjų pirkimų įstatymo 103¹ str. 1 d. pateikiama nuoroda į 101 str. 4 d., bet keičiamo įstatymo 101 str. turi tik 3 dalis. Keičiamo įstatymo 103¹ str. 3 d. 3 p. turėtų būti nurodytas ne teismo sprendimo įsigaliojimas, o jo įsiteisėjimas. Tarpusavy derintinos keičiamo įstatymo 103¹ str. 15 d. nuostatos, kad ieškinio pareiškimas teismui yra nelaikomas VPT sprendimo apskundimu, ir keičiamo įstatymo 103¹ str. 7 d., pagal kurią tiekėjas ar perkančioji organizacija turi teisę „apskųsti Viešųjų pirkimų tarnybos sprendimus“. Siūlytina aiškiau apibrėžti teismui teikiamo prašymo ar ieškinio dalyką (teismui skundžiamas perkančiosios organizacijos ar VPT sprendimas?). Tikslintina keičiamo įstatymo 103¹ str. 17 d., vietoje žodžių „gali būti“ įrašant „turi

būti“. Keičiamo įstatymo 103¹ str. 5 d. neaiškus 3 darbo dienų termino skaičiavimo pradžios momentas.

8.13. Įstatymo projekto 22 str. 1 d. turėtų būti formuluojama išimtis ne tik šio straipsnio 2-5 d. bet ir 22 str. 2 ir 3 d. nurodytų struktūrinių dalių įsigaliojimui. Taip pat Įstatymo projekto baigiamosiose nuostatose tikslinga aiškiai reglamentuoti pakeitimų (ne)taikymą procedūroms, pradėtoms iki pakeitimų įsigaliojimo, įvertinant ir teisėtų lūkesčių apsaugos principo įgyvendinimą.

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius

Darius Trinkūnas, (8 5) 266 2912, el. p. darius.trinkunas@tm.lt

Aleksandr Radčenko, (8 5) 266 2941, el. p. aleksandr.radcenko@tm.lt

Rūta Butvydytė, (8 5) 266 2923, el. p. ruta.butvydyte@tm.lt

VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ TARNYBA

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir
inovacijų ministerijai
(per Lietuvos Respublikos Seimo teisės
aktų informacinę sistemą)

2020-06-   Nr. 4S-   (1.5E)
Į 2020-06-18   Nr. 14.2-06E-3-2468

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IŠVADOS

Viešųjų pirkimų tarnyba (toliau – Tarnyba) išnagrinėjo Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos pateiktą išvadoms gauti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 19, 22, 25, 26, 27, 31, 46, 55, 58, 82, 86, 92, 93, 94, 95, 101 ir 102 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 82¹, 82², 82³ ir 103¹ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4877 ir Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-327 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4878“ projektą (toliau – Nutarimo projektas) ir teikia pastabas pagal kompetenciją pagal Nutarimo projekto numeraciją.

1. Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 19, 22, 25, 26, 27, 31, 46, 55, 58, 82, 86, 92, 93, 94, 95, 101 ir 102 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 82¹, 82², 82³ ir 103¹ straipsniais įstatymo projektui Nr. XIIIIP-4877 (toliau – Įstatymo projektas):

1.1. Tarnyba iš esmės pritaria Lietuvos Respublikos Prezidento pateiktiems įstatymo pakeitimams, susijusiems su viešųjų pirkimų centralizavimu. Manome, kad ypatingai aktualu centralizuoti pirkimus savivaldybėse. Sutinkame, kad galbūt nėra racionalu, jog kiekviena iš ministerijų privalėtų įsteigti po atskirą sektorinę centrinę perkančiąją organizaciją – vietoj to, galėtų būti numatytas savanoriškas tokių centrinių perkančiųjų organizacijų steigimas, jei toks poreikis būtų. Taip pat, nemanome, kad Įstatymo projektu siūloma nesinaudoti viešosios įstaigos CPO LT elektroniniu katalogu. Įstatymo projektu numatoma, kad perkančiosios organizacijos turės sudaryti sutarties su viena ar daugiau centrinių perkančiųjų organizacijų, tame tarpe ir su viešąja įstaiga CPO LT.

1.2. Tarnyba mano, kad į profesionalizavimą reikėtų žiūrėti kompleksiškai, viso siūlomo Įstatymo projekto kontekste. Centralizuojant pirkimus turėtų mažėti viešuosius pirkimus atliekančių asmenų skaičius, tuo pačiu reikėtų stiprinti centralizuotus pirkimus atliekančių asmenų kompetencijas ir užtikrinti, kad pirkimus vykdytų tik atitinkamą kompetenciją turintys asmenys. Viešųjų pirkimų tarnyba rengia metodines ir pagalbines priemones, vykdo perkančiųjų organizacijų darbuotojų mokymus, tačiau teikdama konsultacijas sulaukia daug klausimų, iš kurių matyti, jos juos užduodantys asmenys apskritai nėra susipažinę su pirkimus reglamentuojančiais teisės aktais. Tarnyba taip pat pastebi viešuosius pirkimus vykdančių asmenų nenorą prisiimti atsakomybę ir bendrą suvokimą apie viešųjų pirkimų specialisto pareigas ir funkcijas trūkumą, kadangi šie neretai klausimus formuluoja taip, kad gautų ne konsultaciją, bet, kad Tarnyba už juos priimtų sprendimus konkrečiose situacijose.

Norint išvengti profesionalių specialistų trūkumo ir valdyti rizikas, reikėtų suteikti pakankamą laikotarpį nuostatų, susijusių su profesionalizavimu, įgyvendinimui.

1.3. Tarnyba iš dalies sutinka su Nutarimo projekto 1.3. punkte išdėstyta nuomone ir mano, jog reikėtų įvertinti ar Įstatymo projekto 3 straipsnyje, kuriuo keičiama Viešųjų pirkimų įstatymo 25

straipsnio 2 dalis, sakinys „*Taip pat gali būti nesilaikoma šio įstatymo 82 straipsnyje nustatytų reikalavimų, jeigu neskelbiamas mažos vertės pirkimas atliekamas vadovaujantis šio įstatymo 31 straipsnio 3 dalies 4 punkto nuostatomis*“ turėtų būti naikinamas, ar ne. Visgi, siekiant pirkimo centralizavimo, net ir turint teisę vykdyti pirkimus iki 30 000, 00 Eur apie juos neskelbiant, gali būti racionalu ir tokių pirkimų vykdyme pirmenybę teikti pirkimams per centrinę perkančiąją organizaciją, jei tokia galimybė yra. Taip pat gali būti palikta tam tikra nedidelė vertė, iki kurios būtų galima pirkimus vykdyti ne per centrinės perkančiąsias organizacijas, pvz. aukščiau minėtą sakinį pakeičiant taip: „*Taip pat gali būti nesilaikoma šio įstatymo 82 straipsnyje nustatytų reikalavimų, jeigu atliekamas neskelbiamas mažos vertės pirkimas atliekamas vadovaujantis šio įstatymo 31 straipsnio 3 dalies 4 punkto nuostatomis, kai sutarties vertė neviršija 10 000 Eur (dešimt tūkstančių eurų) (be pridėtinės vertės mokesčio)*“. Vietoj 10 000 Eur gali būti numatyta ir mažesnė suma, tačiau svarbu pažymėti, kad tokia nuostata neturėtų leisti sukurti situacijas, kai išskaidžius pirkimus smulkesniais dirbtinai išvengiama pirkimų vykdymo per centrinės perkančiąsias organizacijas.

Tuo pačiu sutinkame su Nutarimo projekte pateiktu siūlymu didinti mažos vertės pirkimų ribą.

1.4. Tarnyba iš dalies sutinka su Nutarimo projekto 1.4 papunktyje išdėstyto siūlymu. Tarnybos nuomone, vykdant viešuosius pirkimus neabejotinai įmanoma prisidėti prie socialinių ir aplinkosauginių tikslų įgyvendinimo, tačiau tai negali tapti priemone užtikrinti kitų specialiųjų teisės aktų nuostatų laikymąsi ir (ar) efektyvumą kitose politikos srityse. Viešųjų pirkimų įstatymo 17 straipsnio 2 dalies 23 punktą numato, jog „*Perkančiosios organizacijos turi siekti, kad vykdant pirkimo sutarties būtų laikomasi aplinkos apsaugos, socialinės ir darbo teisės įsipareigojimų <...>*“. Tarnyba mano, jog perkančiosios organizacijos turi turėti laisvę pasirinkti kokių strateginių tikslų (aplinkosauginių, socialinių ar kt.) sieks tam tikru pirkimu, o pareiga siekti visų įmanomų strateginių tikslų tame pačiame pirkime formaliai būtų nepagrįsta ir galėtų sąlygoti neracionalumą. Pažymėtina ir tai, jog strateginių tikslų – socialiai atsakingų pirkimų, „žaliųjų pirkimų“ perkančiosios organizacijos gali pasiekti ne tik nustatydamos pasiūlymų vertinimo kriterijus, tačiau ir sutarties vykdymo sąlygas, privalomus techninės specifikacijos reikalavimus, todėl, Tarnybos nuomone, nėra racionalu įstatymu nustatyti privalomą konkretų šių tikslų siekimo būdą.

1.5. Tarnyba iš esmės pritaria tam, jog kilus ginčui tarp pirkimų vykdytojo ir tiekėjo egzistuojant galimybė kreiptis į nepriklausomą ikiteisminio ginčų nagrinėjimo instituciją. Vis dėl to, sprendžiant dėl tokios institucijos įsteigimo ar tokių funkcijų pavedimo, būtina prisiminti ir pagrindinį tikslą – efektyvinti ginčų nagrinėjimą, kas reiškia ne tik poreikį išnagrinėti ginčą profesionaliai, bet ir išnagrinėti jį per protingą terminą. Nors pagal dabartinę Viešųjų pirkimų įstatymo redakciją Tarnyba nenagrinėja tiekėjų skundų, tačiau 2019 m. Tarnyba gavo apie 1000 skundų ir pranešimų, 2020 metais Tarnyba jau yra gavusi beveik 500 skundų ir pranešimų. Tai rodo, kad tiekėjai, prieš kreipdamiesi į teismą, teikia skundus ir pranešimus Tarnybai ir tikisi, jog Tarnyba, nors ir nenagrinėdama skundų, o naudodama juos tik rizikos analizei, imsis tam tikrų veiksmų pagal kompetenciją perkančiųjų organizacijų atžvilgiu. Visgi, Tarnybos nuomone, pakeitimo projekto 18 straipsnis turėtų būti koreguojamas, nustatant ne prievolę, o teisę kreiptis į Tarnybą, prieš kreipiantis į teismą.

1.6. Tarnyba palaiko Įstatymo projekto 5 straipsnyje numatyta pareigą apie vykdomą rinkos konsultacijas skelbti Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje. Sutinkame su Nutarimo projekte išsakyta nuomone, kad menko tiekėjų suinteresuotumo priežastys gali būti įvairios, tačiau rinkos konsultacijos gali būti vienas iš įrankių, padedančių geriau pažinti rinką ir išsiaiškinti visas su pirkimu susijusias aplinkybes. O skelbimas, jog vykdoma rinkos konsultacija tik padidintų skaidrumą.

1.7. Tarnyba pritaria, kad turi būti įvertintas Įstatymo projekto 7 straipsniu pateikiamų siūlymų dėl VPĮ 46 str. 6 d. 3 p. c papunkčio nuostatų pakeitimo atitikimas Direktyvos 2014/24/ES nuostatomis.

1.8. Tarnyba pritaria Nutarimo projekto 1.8 punktui.

1.9. Tarnyba sutinka, kad viešųjų pirkimų centralizavimo pasirengimui turėtų būti nustatytas ilgesnis laiko tarpas, atsižvelgiant į Įstatymo projekto priėmimo datą.

1.10 Tarnyba sutinka, kas Įstatymo projektas turėtų būti pakoreguotas taip, kad nekiltų neaiškumų jį taikant.

1.11. ir 1.12. Tarnyba mano, kad Įstatymo projekte turėtų likti 12 ir 13 straipsniai, nes kituose teisės aktuose tai nėra reglamentuota.

1.13. Nutarimo projekto 1.13 papunktyje pateikta redakcinio pobūdžio pastaba. Tarnybos nuomone, nurodytas kaip išbrauktinas sakinyss, dėl aiškumo neturėtų būti išbrauktas.

1.14. Tarnyba sutinka su Įstatymo projekte pateiktu siūlymu numatyti, jog valstybės viešųjų pirkimų politikos kryptys ir prioritetai turi būti nustatomi strateginio planavimo dokumentuose. Tačiau pagal kompetenciją nepasisakome kokiame teisės akte tai turėtų būti reglamentuota.

1.15. Tarnyba pagal kompetenciją nepasisako dėl Nutarimo projekto 1.15 papunkčio.

1.16. Tarnybos nuomone, Įstatymo projekto 2 straipsniu siūlomas 22 straipsnio pakeitimas padidina aiškumą.

Direktoriaus pavaduotoja,
laikinais atliekanti direktoriaus funkcijas

Jovita Petkuvienė